

ἀξινέα ἢ, Αἴγιν. Πελοπν. (Λεῦκτρ. Μάν.) ἀξινεὰ Μίκ. Πελοπν. (Γαργαλ. Λακων.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. ἀξίνη καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -έα, δι' ἣν ἰδ. -εά.

Κτύπημα, πλήγμα δ' ἀξίνης κατενεχθὲν ἐνθ' ἄν.: Δῶσε ἰκόμα δυὸ τρεῖς ἀξινεὲς Μύκ. Δῶσε δὴ μὴ ἀξινεὰ νὰ φνιτέψωμε ἓνα δέντρο Γαργαλ. Συνών. ἀξινερέα.

ἀξίνη ἢ, πολλαχ. ἀξίνα Ζάκ. Κύθηρ. Πελοπν. (Ἀνδρόισ. Ἀρκαδ. Λακων. Μεσσ. Τριφυλ.) — Λεξ. Βλαστ. ἀξ'νὰ Πάρ. (Λεῦκ.)

Τὸ ἀρχ. οὐσ. ἀξίνη.

1) Πέλεκυς Ζάκ. Κάλυμν. — Λεξ. Πόππλετ. Βυζ. Ἡ σημ. καὶ ἀρχ. 2) Σκαπάνη πολλαχ.: Φρ. Δουλεύει ἀξίνα! (εἶναι ἀπλοῦς ἐργάτης) Πελοπν. (Ἀρκαδ.) Ἀξίνα καὶ τῶν γονέων! (ἐπὶ ἐπιπονωτάτου βίου) αὐτόθ. || Παροιμ. Ἡ ἀξίνα θέλει κόλο καὶ κομμάτ' ἀπ' ἄλλο κόλο (τὰ ἐπίπονα ἔργα θέλουν καὶ ἀναλόγους δυνάμεις) ἸΒενιζέλ. Παροιμ. 93, 18. Τέτοιες ἀξίνες δὲν τὲς σέρνει τὸ ποτάμι (τὰ μεγάλα λάθη δὲν συγχωροῦνται) Πελοπν. (Μάν.) Ἡ σημ. καὶ μεταγν. Πβ. Φρόνιχ. Σοφιστ. Παρασκ. J Bekker Anecd. Graec. 1, 62, 9 «ἐργαλεῖον, ᾧ σκάπτουσιν, ἥτοι ἄμην ἢ ἀξίνη». Ἡ λ. καὶ ὡς τοπων. Κύθηρ. Πελοπν. (Κορινθ.) Συνών. ἰδ. ἐν λ. ἀξινέρα 3. 3) Μεταφ. τὸ ρύγχος τοῦ χοίρου (διότι δι' αὐτοῦ σκάπτει τὴν γῆν) Πάρ.

ἀξινίζω Κύθηρ. Νάξ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. ἀξίνη.

Σκάπτω διὰ τῆς ἀξίνης, τσάππας ἐνθ' ἄν.: Αὐτὸ τὸ χωράφι δὲν ἀξινίζεται Νάξ. Συνών. ἰδ. ἐν λ. ἀξινερίζω 1.

ἀξίνισμα τό, Νάξ.

Ἐκ τοῦ ρ. ἀξινίζω.

Τὸ σκάψιμο διὰ τῆς ἀξίνης. Συνών. μακέλλισμα, σκάψιμο.

ἀξινιστος ἐπίθ. Νάξ. (Ἀπύρανθ.) ἀξίν'στους Μακεδ.

Ἐκ τοῦ στερητ. ἀ- καὶ τοῦ ἐπιθ. *ξινιστός < ξινίζω.

Ἄμην ξινισμένος. Συνών. ἀξινος, ἀντίθ. ξινός.

ἀξινίτσα ἢ, Ρόδ.

Ἰποκορ. τοῦ οὐσ. ἀξίνη διὰ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -ίτσα.

Μικρὰ σκαπάνη. Συνών. ἰδ. ἐν λ. ἀξινάκι.

ἀξινοκόπος ὁ, ἀμάρι. Ἰξινοκόπος Σέρφι.

Ἐκ τοῦ οὐσ. ἀξίνη καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -κόπος.

Ἄμην διὰ τῆς ἀξίνης σκάπτων τὰς ἄκρας ἀγροῦ τὰς μὴ δυναμένας νὰ καλλιεργηθοῦν διὰ τοῦ ἀρότρου. Πβ. ἀξινεράς.

ἀξινοκοπῶ Νάξ. (Κορων. Φιλότ.)

Τὸ μεσν. ἀξινοκοπῶ.

Σκάπτω διὰ τῆς ἀξίνης τὰς ἄκρας ἀγροῦ τὰς μὴ δυναμένας νὰ καλλιεργηθοῦν διὰ τοῦ ἀρότρου.

ἀξινολόγος ὁ, Πελοπν. (Μεσσ.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. ἀξίνη καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -λόγος.

Ἄμην διὰ τῆς ἀξίνης σκάπτων τὴν γῆν. Συνών. ἰδ. ἐν λ. ἀξινεράς.

ἀξινορυγᾶς ὁ, Χίος (Βολισσ. Μεσσ. κ. ἄ.) ἀξινορυγᾶς Χίος

Ἐκ τοῦ οὐσ. ἀξινορύγι.

Ἄμην ἰσοπεδώνων δι' ἀξινορυγίου τὰς αὐλακὰς τῶν ἀγρῶν κατὰ τὴν ἀροτρίασιν.

ἀξινορύγι τό, Κάρι. Χίος — Λεξ. Αἴν. Βλαστ. ἀξινορύ' Κάρι. (Ἐλυμπ.) ἀξινορύγι Χίος — Λεξ. Δεῖκ Βυζ. Μπριγκ. Ἰξινορύγι Ἰκαρ.

Ἐκ τοῦ μεσν. οὐσ. ἀξινορύγια (ἀξίνειν καὶ ὀρύγναι). Πβ. Κορ. Ἀτακτ. 2, 52. Ὁ τύπ. ἀξινορύγι προελθὼν ἐκ μεταθ. καὶ παρὰ Γερμ.

Μάκελλα, σκαπάνη, σκαλιστήριον ἐνθ' ἄν.: Γνωμ. Ζευγᾶς χωρὶς ἀξινορύγι κακὴ σπορέα κάμνει Ἐλυμπ. Συνών. ἰδ. ἐν λ. ἀξινέρα 3.

ἀξινος ἐπίθ. Νάξ. (Ἀπύρανθ.) ἀξ'νος Σκυρ.

Ἐκ τοῦ στερητ. ἀ- καὶ τοῦ ἐπιθ. ξινός.

Ἄμην ὀξινος: Γάλα ἀξίνο (γάλα = ξινόγαλα) Ἀπύρανθ. Φαεῖ ἀξ'νο, ἀλαδο τσ' ἀνάλατο Σκυρ. Συνών. ἀξινιστος.

ἀξινόστελο τό, Νίσυρ. ἀξινόστελ-λ'ο Ρόδ.

Ἐκ τῶν οὐσ. ἀξίνη καὶ στελί.

1) Ὁ στελειδὸς τῆς ἀξίνης ἐνθ' ἄν. Συνών. ἰδ. ἐν λ. ἀξινερόξυλο. 2) Μετων. ὁ ὑψηλοῦ ἀναστήματος ἄνθρωπος Νίσυρ.

ἀξινοτσάππια τά, ΓΒλαχογιάνν. Ἀρχ. 1, 235.

Ἐκ τῶν οὐσ. ἀξίνη καὶ τσαππί.

Ἀξίνειν καὶ τσαππιά ὁμοῦ: «Μία αἰτία ἀπὸ τοῖς 99 ποῦ ἐμπόδιζε τὸ κίνημα ἦτο καὶ ἡ ἔλλειψις ἀξινοτσαππιῶν».

ἀξινούρα ἢ, Ρόδ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. ἀξίνη καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -ούρα.

Μεγάλῃ ἀξίνη. Συνών. ἀξινέρα 1.

ἀξινοχουλιάρα ἢ, Θράκ. (Σκοπ.)

Ἐκ τῶν οὐσ. ἀξίνη καὶ χουλιάρα.

Τρυπάνη τῶν ἀμαξοπηγῶν μεγάλῃ ὡς χουλιάρα.

ἀξιο- λόγ. κοιν.

Θέμα τοῦ ἐπιθ. ἀξιος.

Ὡς πρῶτον συνθετ. σημαίνει τὸν ἀξιον τοῦ ὑπὸ τοῦ β'. συνθετ. δηλουμένου, οἷον ἀξιοθέατος, ἀξιόλογος, ἀξιολύπητος κτλ.

ἀξιοθέατος ἐπίθ. λόγ. σύννηθ.

Τὸ ἀρχ. ἐπίθ. ἀξιοθέατος.

Ἐκεῖνος τὸν ὅποιον ἀξίζει νὰ ἴδῃ τις: Εἶδαμε ὅλα τὰ ἀξιοθέατα μέρη τῆς Θεσσαλονίκης.

ἀξιόλογα ἐπίρρ. λόγ. σύννηθ. ἀξιόλογα Κῶς

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. ἀξιόλογος.

Ἀξίως λόγου λόγ. σύννηθ.: Ἀξιόλογα τὰ κατάφερες λόγ. σύννηθ. Νὰ ζήσουμε καλὰ καὶ ἀξιόλογα Κῶς Συνών. καλὰ, ὠραῖα.

ἀξιόλογος ἐπίθ. λόγ. σύννηθ.

Τὸ ἀρχ. ἐπίθ. ἀξιόλογος.

Ὁ ἀξιος λόγου, σπουδαῖος: Εἶναι ἀξιόλογος ἄνθρωπος. Ἀξιόλογα πράματα.

ἀξιολύπητος ἐπίθ. λόγ. σύννηθ.

Ἐκ τῶν ἐπιθ. ἀξιος καὶ *λυπητός < λυπῶ.

Ὁ ἀξιος λύπης, οἴκτου: Ἀξιολύπητος ἄνθρωπος, ὁ καημένος! Ἀξιολύπητο παιδί.

ἀξιοπρέπεια ἢ, λόγ. κοιν.

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. ἀξιοπρεπής.

Ἡ εὐπρέπεια, εὐγένεια ἥθους: Αὐτὸς ὁ ἄνθρωπος δὲν ἔχει ἀξιοπρέπεια. Γυναῖκα χωρὶς ἀξιοπρέπεια.

ἀξιοπρεπής ἐπίθ. λόγ. κοιν.

Τὸ ἀρχ. ἐπίθ. ἀξιοπρεπής.

Ὁ γνωρίζων νὰ φέρεται ἐν λόγοις καὶ ἔργοις κατὰ τρόπον, ὥστε νὰ μὴ ἐξευτελίζεται, ἀλλὰ νὰ ἐμπνέη σεβασμόν: Ἀξιοπρεπὴς κύριος-κυρία κττ.

